

سورة الاحقاف

دانشگاه پیام نور - مرکز تهران
دانشکده علوم انسانی
گروه حقوق

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم
شناسی

موضوع پایان نامه
تعیین مناسب ترین سن کیفری به لحاظ
سیاست جنائی

استاد محترم راهنما:
جناب آقای دکتر عباس نظیفی
استاد محترم مشاور:
جناب آقای دکتر سید منصور میرسعیدی
دانشجو:
هما یزدانی علی آبادی

بهمن ماه ۱۳۸۹

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....

دانشگاه شهید بهمن نور
دانشگاه پیام نور استان تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مجمع علوم انسانی

۱۳۹۵

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی
تحت عنوان:

'' تعیین مناسب ترین سن کیفری به لحاظ سیاست جنائی ''

نام و نام خانوادگی: خانم هما یزدانی علی آبادی به شماره دانشجویی: ۸۵۷۱۰۲۵۸۱

زمان: شنبه ۱۳۹۵/۱۱/۳۰ ساعت: ۱۲/۰۰-۱۰/۰۰

درجه ارزشیابی: $\frac{L}{CA}$

نمره: ۱۹,۰۵
هیات داوران:

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	داوران
		دکتر نظیفی	۱- استاد راهنما:
		دکتر میرسعیدی	۲- استاد مشاور:
		دکتر میلانی	۳- استاد داور:
		دکتر عزیزی	۴- نماینده تحصیلات تکمیلی:

تهران، خیابان استاد نجات
الهی، نرسیده به خیابان
کریم خان زند، چهارراه
سیند، پلاک ۲۳۳
تلفن: ۸۸۸۰۱۰۹۰
دورنگار: ۸۸۸۹۰۵۳۶
www.tpnu.ac.ir
ensani@tpnu.ac.ir

تقدیم به دو بال پروازم

که سالهاست سایه شان بر سرم نیست.

و به یادگاران شان :

هایده ؛ علی ؛ بهزاد

با احترام

هما

با عرض تقدیم،

احترام و تشکر از برادر گرانقدر، استاد
بزرگوارم جناب آقای دکتر عباس نظیفی، به
پاس همه آموخته هایم از ایشان؛

و

عرض احترام و تشکر از استاد گرانقدرم
جناب آقای دکتر سید منصور میرسعیدی، به
پاس تحمل تمامی زحماتم.

با سپاس جاودان
همایزدانی علی آبادی

چکیده فارسی

دکترین روان شناسی بلوغ جنسی را صرفنظر از رشد جنسی آن را عامل سرگشتگی نوجوانان از باب روحی و روانی و رفتاری دانسته به طوری که ما بین سنین ۱۳ تا ۲۳ سالگی آنان را تحت تأثیر این قسمت از رشد دانسته اند. در این سن نوعاً "مبتلا به هیجاناتی هستند که کنترل آن ها بسیار سخت بوده و عوامل روحی و روانی مثل پرخاشگری و ستیزه جوئی و خود کم بینی آنان را آزرده و در نتیجه نمی توانیم آنان را دارای مسؤولیت کیفری تام قلمداد نمائیم.

از این رو به تبعیت از فرمایش مشهور پیامبر اکرم (ص) در خصوص سه دوره تربیتی هفت ساله برای فرزندان و با نظر عقلا و دکترین روان شناسی و تأثیرات من حیث المجموع آب و هوا و اقلیم، قدر متیقن سن کیفری بلحاظ سیاست جنائی و جلوگیری از عوارض احتمالی آن، سن بیست و یک سال تمام، بهترین سن برای مسؤولیت کیفری احراز می گردد. زیرا در این سن بطور متیقن، این افراد که وارد دوره جوانی شده اند (سن نوجوانی از ۱۳ تا ۲۱ سال است) قادرند که خود را کنترل کرده، عواقب رفتار خود را ادراک نمایند؛ هرچند که بلوغ عقلی در سن ۲۵ سالگی به کمال خود می رسد.

کلید واژگان : جرم شناسی، سن کیفری، سیاست جنائی، رفتار قدر متیقن.

۱	پیشگفتار
۳	مقدمه
۸	فصل اول - سیاست جنائی از منظر علوم مختلف
۱۰	بخش اول - سیاست جنائی از منظر دیدگاه جهانی حقوق جزا
۱۲	مبحث اول - تفاوت سیاست جنائی و سیاست کیفری
۱۳	گفتار اول - تعریف سیاست جنائی
۱۴	بند اول - تعریف مضیق
۱۵	بند دوم - تعریف موسع
۱۶	گفتار دوم - تعریف سیاست کیفری
۱۷	گفتار سوم - پیشینه تاریخی سیاست جنائی
۱۷	گفتار چهارم - انواع سیاست جنائی
۱۸	گفتار پنجم - سیاست جنائی تقنینی
۱۸	بند اول - سیاست جنائی تقنینی در ایران تا پیش از مشروطه
۱۹	بند دوم - ایران در عصر سلطنت مشروطه
۲۰	بند سوم - انقلاب اسلامی ۵۷ و تحولات سیاست جنائی پس از آن
۲۲	گفتار ششم - اصطلاح سیاست جنائی در ادبیات حقوقی - جرم شناختی ایران
۲۳	گفتار هفتم - اصطلاح سیاست جنائی در ادبیات حقوقی - جرم شناختی خارجی
۲۶	گفتار هشتم - برتری سیاست جنائی نسبت به سیاست کیفری

- بخش دوم - سیاست جنائی از نگاه روان شناسی ۳۰
- مبحث اول - شخصیت ۳۱
- مبحث دوم - عوامل تعیین کننده شخصیت ۳۲
- مبحث سوم - عوامل مؤثر در رشد شخصیت ۳۵
- گفتار اول - اثر وراثت و غدد در رشد شخصیت ۳۶
- گفتار دوم - اثر عوامل محیطی در رشد شخصیت ۳۶
- مبحث چهارم - رشد شخصیت از دید کارل گوستاو یونگ ۳۷
- مبحث پنجم - مراحل رشد شخصیت از دید سالیوان ۳۷
- جدول مراحل رشد از دید سالیوان ۳۸
- مبحث ششم - مراحل رشد شخصیت از دید کتل ۳۹
- جدول مراحل رشد از دید کتل ۳۹
- مبحث هفتم - مراحل رشد شخصیت از دیدگاه اسلام ۴۰
- بخش سوم - سیاست جنائی از نگاه روان پزشکی ۴۳
- مبحث اول - تعریف حالت خطرناک ۴۴
- مبحث دوم - اقسام حالت خطرناک ۴۶
- مبحث سوم - جنبه های روان پزشکی قربانیان جرم ۴۷
- مبحث چهارم - نقش روانی جنسیت در فعالیت های مجرمانه ۴۸
- مبحث پنجم - اهمیت خطرناکی در کاربرد روش های سیاست جنائی ۴۹
- مبحث ششم - آزمایش روان پزشکی از حیث حالت خطرناک ۵۰
- بخش چهارم - سیاست جنائی از نگاه علوم اجتماعی ۵۲
- مبحث اول - آسیب شناسی اجتماعی - شناخت جرائم ۵۳

گفتار اول - انحراف اجتماعی	۵۴
بند اول - انحراف اولین	۵۴
بند دوم - انحراف دومین	۵۵
گفتار دوم - انحراف فردی	۵۵
گفتار سوم - عوامل اقتصادی بزهکاری	۵۵
گفتار چهارم - عوامل سیاسی	۵۷
گفتار پنجم - تأثیر آثار جرم و انحرافات شهری بر نوجوانان	۵۸
بخش پنجم - سیاست جنائی از نگاه علوم سیاسی	۶۱
مبحث اول - جرم سیاسی	۶۲
مبحث دوم - مفهوم جرم سیاسی در حقوق موضوعه	۶۳
مبحث سوم - بینش های جرم سیاسی	۶۴
مبحث چهارم - نگرش متفاوت سیاست جنائی با جرائم سیاسی و عمومی	۶۴
مبحث پنجم - سیاست جنائی و نظام سیاسی - اقتصادی	۶۶
گفتار اول - تقسیم بندی از دیدگاه زاو	۶۷
گفتار دوم - تقسیم بندی از دیدگاه دلماس مارتی	۶۸
بخش ششم - سیاست جنائی از نگاه جرم شناسی	۷۱
مبحث اول - مفهوم لغوی پیشگیری از جرم در منظر جرم شناسی	۷۱
مبحث دوم - مفهوم پیشگیری در سیاست جنائی	۷۳
گفتار اول - مفهوم عام پیشگیری از وقوع جرم	۷۵
گفتار دوم - مفهوم خاص پیشگیری از وقوع جرم	۷۶
جمع بندی مطالب فصل اول	۷۷

فصل دوم - شناخت شاخصه های نوجوانی ۸۰

بخش اول - تأملی بر شناخت بحران های گذار از کودکی به نوجوانی ۸۰

مبحث اول - تعریف نوجوانی ۸۱

گفتار اول - تاریخچه نوجوانی ۸۱

گفتار دوم - تکالیف مرتبط با رشد نوجوانی ۸۲

گفتار سوم - مرزهای نوجوانی ۸۲

گفتار چهارم - تکامل مغز در نوجوانی ۸۳

گفتار پنجم - کاشف نوجوانی ۸۳

گفتار ششم - نوجوان در طول زندگی ۸۴

گفتار هفتم - تأویل رشد جسمی و عقلی از دید لاک و روسو ۸۵

بند اول - تئوری مراحل رشد نوجوان از دید روسو ۸۶

بند دوم - تئوری مراحل رشد نوجوان از دید پیاژه ۸۶

بند سوم - مراحل رشد اریکسون در قیاس با پیاژه ۸۷

بند چهارم - مراحل رشد نوجوان از دید لئو وینگر ۸۸

بخش دوم - سن و مسؤولیت کیفی از دید علوم پزشکی ۹۰

مبحث اول - بلوغ و رشد فرد مسؤول ۹۰

گفتار اول - سن بلوغ در پسران و دختران از نظر فیزیولوژی ۹۲

گفتار دوم - تفاوت بلوغ و نوجوانی ۹۳

گفتار سوم - انواع بلوغ ۹۳

بند اول - بلوغ جسمی ۹۳

بند دوم - بلوغ زودرس و دیر رس نوجوانان ۹۵

- ۹۶.....بند سوم - بلوغ عقلی و ادراکی.....
- ۹۷.....بند چهارم - بلوغ روانی - اجتماعی.....
- ۹۹.....**بخش سوم** - بلوغ و رشد فرد مسؤول از دید علم روان شناسی.....
- ۱۰۰.....مبحث اول - بررسی شناخت رشد در کودک تا مرحله بلوغ.....
- ۱۰۲.....جدول چگونگی وقوع و تکرار رفتارهای عاطفی و روانی کودک.....
- ۱۰۳.....گفتار اول - ویژگی های جسمی عقلی روانی ، سه گروه سنی ۹ - ۱۵ و ۱۸ سال.....
- ۱۰۶.....گفتار دوم - نظریه رشد روانی - جنسی فروید.....
- ۱۰۷.....گفتار سوم - نظریه تکامل روانی - اجتماعی اریکسون.....
- ۱۱۰.....جدول مراحل رشد انسان.....
- ۱۱۱.....گفتار چهارم - نظریه رشد از دیدگاه اسلام.....
- ۱۱۲.....بند اول - اهمیت شیر مادر در رشد کودک به ویژه رشد عاطفی.....
- ۱۱۳.....بند دوم - سه مرحله رشد در حدیث صحیحہ اسلامی.....
- ۱۱۸.....**بخش چهارم** - جغرافیای انسانی.....
- ۱۱۹.....مبحث اول - مفاهیم و مکتب های جغرافیای انسانی.....
- ۱۲۰.....گفتار اول - آب و هوا.....
- ۱۲۱.....گفتار دوم - آب و هوا و انسان.....
- ۱۲۳.....گفتار سوم - نقش آب و هوا در جامعه انسانی.....
- ۱۲۶.....گفتار چهارم - آب و هوای ایران از نگاه محیط جغرافیایی.....
- ۱۲۷.....گفتار پنجم - عرض جغرافیایی.....
- ۱۲۸.....گفتار ششم - پاتولوژی اقلیمی.....
- ۱۳۳.....**بخش پنجم** - مسؤولیت کیفی و رابطه آن با سن کیفی.....

- مبحث اول - مسؤولیت کیفری در حقوق جزا..... ۱۳۴
- گفتار اول - تعریف لغوی مسؤولیت کیفری ۱۳۴
- گفتار دوم - تعریف اصطلاحی مسؤولیت کیفری..... ۱۳۶
- مبحث دوم - مسؤولیت کیفری کودکان در قوانین قبل از انقلاب اسلامی..... ۱۳۹
- گفتار اول - قانون مجازات عمومی سال ۱۳۰۴ و ویژگی های آن..... ۱۳۹
- گفتار دوم - قانون تشکیل دادگاه اطفال بزهکار ۱۳۳۸..... ۱۴۱
- گفتار سوم - قانون مجازات عمومی اصلاحی خرداد ۱۳۵۲..... ۱۴۱
- مبحث سوم - مسؤولیت کیفری کودکان در قوانین مصوب بعد از پیروزی انقلاب اسلامی..... ۱۴۲
- گفتار اول - قانون راجع به مجازات اسلامی سال ۱۳۶۱..... ۱۴۳
- گفتار دوم - مسؤولیت کیفری کودکان در قانون فعلی مصوب ۱۳۷۰..... ۱۴۴
- مبحث چهارم - مسؤولیت کیفری از دید حقوق جزای بین الملل..... ۱۴۴
- گفتار اول - کنوانسیون بین المللی حقوق کودک..... ۱۴۵
- بخش ششم - مسؤولیت کیفری از دید جرم شناسی..... ۱۴۷**
- مبحث اول - رهیافت های پیشگیری از بزهکاری نوجوانان..... ۱۴۹
- گفتار اول - ایجاد یک محیط سالم ۱۴۹
- گفتار دوم - کاهش عوامل خطر زا ۱۵۰
- گفتار سوم - کنترل موقعیت خطر ۱۵۰
- جدول استراتژی پیشگیری از بزهکاری ۱۵۷
- مبحث دوم - وضعیت بزهکار از باب جنسیت و سن ۱۵۲
- گفتار اول - تأثیر جنس و سن در ارتکاب جرم ۱۵۲
- گفتار دوم - از باب سن ۱۵۲

مبحث سوم - پیشگیری از بزهکاری اطفال در اسناد بین المللی - معاهده حقوق کودک	۱۵۳
گفتار اول - اسناد الزام آور.....	۱۵۳
گفتار دوم - اسناد ارشادی	۱۵۳
گفتار سوم - اصل تفسیر کودک مدارانه	۱۵۴
بند اول - اصل شخصی بودن.....	۱۵۴
بند دوم - اصل تساوی	۱۵۵
بند سوم - اصل تناسب	۱۵۵
جمع بندی مطالب فصل دوم.....	۱۵۶
نتیجه گیری	۱۵۸
فهرست منابع	۱۶۲
پیوست ها	۱۶۹
واژگان خارجی	۱۹۴
چکیده به انگلیسی	۱۹۷

پیشگفتار

با نگاهی گذرا به صفحات تاریخ متوجه می‌شویم که انسان از ابتدای خلقتش از زندگی فردی، گریزان و خواهان حیات اجتماعی بوده است. نگرانی از تنهایی و دستیابی به امنیت در پناه جامعه، امکان رفع احتیاجات زندگی به ویژه اغناء نیازهای روحی در زندگی دسته جمعی، آدمی را به زندگی در کنار دیگران راغب کرده است. در راستای همین زندگی اجتماعی، انسان های زیاده خواهی همواره به حقوق دیگران تجاوز کرده و به قانون و نظم اجتماعی احترامی قائل نبوده و از این روست که کسان دیگری، در جامعه سعی در منع و بازداری افراد متعددی بر آمده و آن ها را مسؤول اعمال ناشایست خود دانسته و با اعمال قانون آنان را مورد مجازات قرار می‌دهند.

این تدابیر و سیاست ها که در قواعد و مقررات حقوق کیفری جای می‌گیرند، از ابتدای زندگی اجتماعی متولد شده و همگام با پیشرفت جوامع رشد و با توجه به شرایط در طول زمان تغییرات زیادی نموده اند. این پایان نامه حاوی تحلیلی است از دو مفهوم مناسب ترین سن کیفری و سیاست جنائی، امیدوارم با تعریف، توضیح و پیوند دادن این مطالب با یکدیگر در بررسی حوزه بسیار گسترده آن وارد شده و به قدر وسع غنای علمی محدود خود قدمی بردارم.

پایان نامه حاضر در دو فصل تنظیم شده است. **فصل اول** با تعاریف کلی از سیاست جنائی و سیاست کیفری و تفاوت آن دو از یکدیگر در شش بخش آمده است که در آن سیاست جنائی از دیدگاه های مختلف مانند : حقوق جزا، روان شناسی، روان پزشکی، علوم اجتماعی، علوم سیاسی و جرم شناسی مورد بررسی قرار گرفته است.

در **فصل دوم** با رویکرد کلی به مسأله مسؤولیت و تعریف مسؤولیت کیفری در شش بخش پرداخته شده است. در این فصل، مناسب ترین سن کیفری مشخصاً " از دیدگاه های مختلف و زوایای گوناگون مانند : شناخت شاخصه های نوجوانی، علوم پزشکی، علم روان شناسی، جغرافیای انسانی، حقوق جزای ایران و بین الملل و جرم شناسی پرداخته شده است.

جا دارد در فرصت به دست آمده، از بذل توجهات اساتید ارجمند و محترم جناب آقای دکتر عباس نظیفی و جناب آقای دکتر سید منصور میرسعیدی که در این راستا دستاورد ناتوانم را گرفته و با محبت، دریای علمشان را در اختیارم قرار دادند تا از آن بهره ببرم، تشکر ویژه بنمایم و خاطر نشان سازم که هر جا بحث قوامی یافته است قطعاً "نظرات صائب ایشان راه گشا بوده و هر جا که قصوری است طبعاً" از جانب بنده بوده است، که امیدوارم با بزرگواری خود مرا ببخشند.

با احترام و تشکر

هما یزدانی علی آبادی

بهمن ۱۳۸۹

مقدمه

بحث تعیین سن کیفری در کشورهای مختلف، امری است که حاکمان تقنینی و قضائی را بر آن داشته تا بهترین سن را در کشور خود بلحاظ سیاست جنائی یا که پیشگیری از شروع به جرم و تکرار آن داشته باشد، لحاظ گردد.

الف - انگیزه انتخاب موضوع تحقیق :

تعیین بهترین سن کیفری با توجه به رشد فکری، عقلی، ادراکی نظر اینجانب را جلب نموده تا از منظر سیاست جنائی، این سن مورد تحقیق قرار گیرد. زیرا در کشورهای مختلف نوعاً بر اساس سیاست کیفری، اتخاذ تصمیم صورت گرفته که نوعاً جنبه علمی نداشته است.

ب - اهداف تحقیق :

هدف اصلی آن است که سن مناسب با توجه به رشد جسمی و روحی افراد برای احراز مسؤولیت کیفری بدست آید و با واقعیات و حقایق فیزیولوژی بدنی همراه باشد و رشد فکری و ادراکی افراد لحاظ گردد هدف دیگر تفکیک مسؤولیت تام کیفری است از مسؤولیت نسبی کیفری و دیگر هدف آن است که توجه خوانندگان بر آن جلب شود که مسؤولیت نسبی کیفری خودش دارای درجاتی است.

ج - بیان موضوع تحقیق و سؤالات آن :

تعیین سن کیفری از باب سیاست جنائی آنقدر مهم است که با سرنوشت فرزندان ما رقم میخورد. اگر فردی را زودتر از موعد مناسب آن تنبیه نمائیم چه بسا صدمات بسیار جبران نشدنی بر پیکره جسمی و روحی و روانی او بر جای بگذاریم که پشیمانی در آن موقعیت سودی ندارد. زیرا ساختن افراد پس از تخریب آنان کار ساده ای نیست بلکه باید در سایه فطرت خدا دادی افراد مورد تربیت صحیح قرار گیرند تا انسان های وارسته با رفتار متعالی ساخته و برای جامعه خود مفید اثر باشند.

سؤالات تحقیق:

۱- مسؤولیت کیفری برای چه سنی قابلیت تصور دارد؟

۲- اگر سن کیفری را بدون لحاظ کردن رشد جسمی و روانی تعیین کنیم چه عوارضی بر آن مترتب است؟

۳- مسؤولیت کیفری تام با مسؤولیت کیفری نسبی چه تفاوتی دارد و کدام مورد نظر در سیاست جنائی است؟

د - روش تحقیق :

در این تحقیق سعی می شود که از دکترین روان شناسی و علوم اجتماعی استفاده شود و از روش کتابخانه ای برای بهره گیری از این نظرات انشاءالله استفاده می شود.

ه - فرضیات تحقیق :

۱- بنظر می رسد با توجه به حدیث مشهور پیامبر اکرم (ص) که سه دوره تربیتی را برای رشد فرزندان پیش بینی فرموده اند که مجموعاً "سه، هفت سال یعنی ۲۱ سال می شود. پایان ۲۱ سال بهترین سن کیفری بلحاظ سیاست جنائی باشد.

۲- قطعاً اگر بدون توجه به رشد جسمی و روانی، سن کیفری تعیین کنیم عوارض آن ابتدا بر افراد (فرزندان ما) و سپس بر پیکره اجتماع وارد شده به طوری که هر روز آمار جرائم بالاتر رفته و تربیت فرزندان محکوم ما مشکل و بلحاظ روحی غیر قابل تصور می گردد. زیرا آنان انحراف خود و نیز سقوط شخصیتی خود را پذیرفته و برای آنان نهادینه می شود که به دلیل عقب ماندگی که با محکومیت بدست آورده اند و سرخوردگی که در جامعه پیدا کرده اند معمولاً " برای بازگشت هیچگونه آمادگی نداشته و جامعه نیز نوعاً " به

آنان **وقعی** نگذاشته و از آنان دوری کرده و به عبارتی بیشتر از پیش آنان را به سمت سقوط و مرگ شخصیتی سوق می دهند.

۳- وقتی انسان به ادراکات کامل و نیز تفکر عالی دست می یابد و با اراده مرتکب جرم می شود، مسؤولیت کیفری او کامل و تام است و مفهوم کیفر را خوب درک کرده و پس از تحمل آن آمادگی برای بازگشت و توبه را با علم و درایت دارد. ولی مسؤولیت نسبی در موردی است که فرد از باب تفکر و تعقل و ادراکات لازمه دچار کمبود است و بعضی از جوانب کار را می فهمد آن هم بطور محدود. لذا مسؤولیتی که برای این شخص در نظر می شود گرفت، مسؤولیت نسبی خواهد بود که واضح است در مورد اشخاص با وضعیت های مختلف، درجات مسؤولیت نسبی مختلف وجود دارد.

و - پیشینه تحقیق :

در مورد سیاست جنائی متأسفانه با تحقیقاتی که بعمل آمد، نتایجی در این مورد بدست نیامد که بطور مستقیم در خصوص این تحقیق کاری صورت گرفته باشد. از این نظر بسیار اشتیاق وجود دارد که با توجه به فاکتورهای مختلف در خصوص رشد افراد چه بلحاظ جسمی و چه بلحاظ روانی و شخصیتی تحقیق بایسته ای صورت گیرد.

فصل اول : سیاست جنائی از منظر علوم مختلف

بخش اول : سیاست جنائی از منظر جهانی حقوق جزا

بخش دوم : سیاست جنائی از نگاه روان شناسی

بخش سوم : سیاست جنائی از نگاه روان پزشکی

بخش چهارم : سیاست جنائی از نگاه علوم اجتماعی

بخش پنجم : سیاست جنائی از نگاه علوم سیاسی

بخش ششم : سیاست جنائی از نگاه جرم شناسی

جمع بندی مطالب فصل اول

فصل اول : سیاست جنائی از منظر علوم مختلف ۸

بخش اول : سیاست جنائی از منظر دیدگاه جهانی حقوق جزا ۱۰

مبحث اول : تفاوت سیاست جنائی و سیاست کیفری ۱۲

گفتار اول : تعریف سیاست جنائی ۱۳

بند اول : تعریف مضیق ۱۴

بند دوم : تعریف موسع ۱۵

گفتار دوم : تعریف سیاست کیفری ۱۶

گفتار سوم : پیشینه تاریخی سیاست جنائی ۱۷

گفتار چهارم : انواع سیاست جنائی ۱۷

گفتار پنجم : سیاست جنائی تقنینی ۱۸

بند اول : سیاست جنائی تقنینی در ایران تا پیش از انقلاب مشروطه ۱۸

بند دوم : ایران در عصر سلطنت مشروطه ۱۹

بند سوم : انقلاب اسلامی ۵۷ و تحولات سیاست جنائی پس از آن ۲۰

گفتار ششم : اصطلاح سیاست جنائی در ادبیات حقوقی - جرم شناختی ایران ۲۲

گفتار هفتم : اصطلاح سیاست جنائی در ادبیات حقوقی - جرم شناختی خارجی ۲۳

گفتار هشتم : برتری سیاست جنائی از سیاست کیفری ۲۶